

EL PUNT AVUI, 25/06/2021

TEIA PUIGVERT

DIRECTORA DEL CONSORCI DEL TER

“El Llobregat i el Ter són els rius més treballadors de Catalunya”

*Puigvert, enginyera de forests, fotografiada al costat del riu Ter al seu pas per Anglès **QUIM PUIG**.*

Si arribem a les nou del matí al riu i en marxem a les set de la tarda, és evident que generem impacte sobre la flora i la fauna

Cal anar treballant perquè cada vegada hi hagi més cabal al Ter, sobretot tenint en compte el canvi climàtic que patim

I això veient que cada vegada hi ha més demanda social de voler gaudir del riu i que cada vegada tenim els rius pitjor

URE COMAS - GIRONA

Puigvert és des del novembre de l'any passat la directora del Consorci del Ter, un ens que treballa pel desenvolupament integral de la conca del Ter, ja sigui el riu Ter mateix com els seus afluents. Això inclou tant el medi natural com el patrimoni cultural, sobretot aquell vinculat a l'aigua, i la sensibilització. És a dir, conjugar que el riu Ter estigui en un estat ecològic immillorable i donar suport als ajuntaments per a un desenvolupament local que permeti estabilitat i descoberta del territori d'una manera respectuosa. Entre les seves activitats destaca la creació de la ruta del Ter, xerrades de sensibilització a les escoles, repoblament d'espècies... És una tasca àmplia que xoca amb la dificultat del finançament d'un ens amb quatre tècnics fixos i seus a Salt i Manlleu.

Tot i ser probablement el consorci més gros de Catalunya en temes de medi ambient, el principal escull sembla que és el finançament.

Sí, i això veient que cada vegada hi ha més demanda social de voler gaudir del riu i que cada vegada tenim els rius pitjor, segons l'informe de l'estat de la natura del 2020, que diu precisament que els espais d'aigües continentals i els rius són els que estan més afectats quant a pèrdua de biodiversitat. Per això creiem que cal una aposta ferma i decidida entre totes les administracions públiques perquè un consorci com el nostre pugui tirar endavant la seva feina sense tantes dificultats. Hem d'estar treballant molt per projectes, i això és una cursa de fons, a contracorrent moltes vegades, per poder tirar endavant.

Aquest augment de la demanda social de voler gaudir cada cop més al medi ambient ha estat un dels motius que els ha portat a començar una campanya a les xarxes socials de cara a l'estiu?

L'any passat hi va haver dos esdeveniments que van marcar molt el curs de l'aigua, almenys en l'àmbit del Ter. Un va ser el *Glòria* i posteriorment el temporal per Sant Jordi al baix Ter, i l'altre va ser la Covid i el confinament. Això ha fet que molta gent redescobreixi els espais fluvials que té més a tocar de casa. Ens hem trobat que la visió del riu ha canviat moltíssim, perquè el *Glòria*, per una banda, ens ha fet retrobar el que era la percepció del risc, i per l'altra, descobrir un espai fantàstic, natura en estat pur, un lloc on podem anar a gaudir tota la família. I després, amb el fet de tenir la mobilitat restringida, ens hem trobat que hi ha molta més aflluència als espais naturals. Llavors això: no tots els usos que es fan dels rius són prou respectuosos perquè després en puguem gaudir tots, i es produeix una mica la fricció; cal, per tant, ordenar aquests usos. No tenim cap problema perquè la gent gaudeixi del riu, però s'ha de fer de manera ordenada, respectuosa, que cada vegada anem coneixent més el riu, respectant-lo i estimant-lo més, perquè així cada vegada se'ns exigirà més que el tinguem més ben cuidat. Hem de ser conscients que el riu ens ofereix un ventall de serveis que són vulnerables. Des de l'aigua que bevem fins a la biodiversitat, passant pel gaudi. Ens trobem persones que van a passar tot el dia al riu en zones de bany que no estan habilitades. Si hi arribem a les nou del matí i en marxem a les set de la tarda, és evident que estem generant uns impactes sobre la flora i la fauna, i, a més, hi estem deixant moltes vegades deixalles. Normalment la gent que utilitza tantes i tantes hores el riu no és de la més respectuosa. T'hi trobes això, coberts de plàstic, els estris del pollastre que han anat a buscar...

De fet, el tema de la brossa al riu s'arrossega des de fa temps.

Hi ha dues coses aquí: per una banda, la percepció del segle passat, quan teníem els abocadors a tocar del riu, això per sort ja va passar i a través de les polítiques de sanejament i de recuperació hi ha hagut un canvi important, i de l'altra, ens estem trobant que la millora de la qualitat de l'aigua, de l'ecosistema fluvial ha propiciat això, que per una banda hi vulguem tornar a anar, però també això altre, que no tothom que hi va té la mateixa consideració i conscienciació. Hi ha gent que és terriblement respectuosa, que no només no deixa deixalles sinó que també recull les que va trobant pel camí, però després també hi ha gent que cada setmana va a fer el *botellón* al riu i cada setmana hi deixa la brossa.

Sembla que amb conscienciació o educació no n'hi ha prou. S'ha de restringir o sancionar?

Nosaltres estem treballant des de fa un parell d'anys en el pla d'usos recreatius del Ter, i hem d'assenyalar d'alguna manera totes les potencialitats que té en l'aspecte turístic i recreatiu, com també el fet d'ordenar tots aquests usos. Perquè els ajuntaments sí que tenen molt clar que tots aquells usos que volen potenciar han de permetre a la gent acostar-s'hi, però sense morir d'èxit. El que no es vol és una massificació del riu. Quant a campanyes de sensibilització, moltes de les propostes van encarades a l'accés motoritzat a les zones. En general, cada municipi té la seva ordenança.

Quina qualitat té ara l'aigua del riu?

La qualitat de l'aigua del Ter ha anat millorant en les últimes dècades, però tot i així moltes de les nostres zones tenen un estat ecològic deficient. Per tant, s'ha d'anar treballant per anar millorant tant el que és la qualitat de l'aigua com l'ecosistema. Hi ha marge de millora substancial, per bé que amb els programes de sanejament hi ha hagut algunes millores.

Quin ha estat el paper la Taula del Ter en aquest sentit?

A la Taula de Ter no només hi ha uns acords pel tema del retorn del cabal, sinó que també s'hi preveïen unes importants sumes econòmiques per tal d'anar millorant el Ter i els seus hàbitats. Ara n'estem fent el seguiment, i hem d'anar treballant perquè sigui així.

El balanç del seu funcionament és positiu, fins ara?

Sí, de moment s'han anat complint els diferents acords.

El 'Glòria' també va posar en relleu la situació de canvi climàtic que afecta els diferents espais naturals. S'està preparat per a possibles nous casos de temporals i la seva incidència en els rius?

Hi ha diferents aspectes que estem treballant i que hem posat sobre la taula, sobre els quals cal establir millores. D'una banda, el tema dels llandars de seguretat; el *Glòria* va venir en una època en què teníem els embassaments molt i molt plens, llavors hi ha marge de maniobra per prevenir noves inundacions. Cal tenir en compte la gestió que es fa dels embassaments en el cas del Ter. Altres temes són el tema del funcionament de les estacions d'aforament, els radars per tenir una previsió ràpida i a temps real de quins són els cabals que estan baixant per millorar una mica els sistemes d'alerta, de prevenció, i poder donar eines als ajuntaments per poder veure quines decisions prendre, com ara si confinar o no, i després també, en temes d'alerta ciutadana hi ha molt de marge pel que fa a la coordinació entre els diferents agents implicats.

Dies enrere hi ha hagut episodis ja de forta calor. Amb el canvi climàtic això anirà a més. Aguantarà bé el riu aquest estiu? I en un futur?

Aguantar bé aquest estiu en principi sí perquè les reserves d'aigua estan garantides. No hi ha d'haver problema; el que passa és que el canvi climàtic ens posa davant del mirall i ens fa veure que tant si els episodis extrems són riuades com si són sequeres, s'aniran succeint al llarg del temps, i que amb dependència exclusiva o molt lligada al riu Ter, quan els trenta o quaranta últims anys ha reduït molt les aportacions d'aigua, fa grinyolar una mica el sistema. Es tracta de treballar com gestionar el millor possibles les inundacions.

Això com es pot fer?

Encara no s'ha constituït la taula de l'aigua a escala de Catalunya. I és una de les maneres de poder treballar el tema de l'aigua a escala de país.

El confinament es va deixar notar als espais amb un augment de la biodiversitat i la recuperació de zones que eren molt freqüentades. Això hauria de fer plantejar acotar espais?

Una mica posar portes al camp és complicat. El que sí que es fa a través del consorci és que tenim itineraris fluvials en alguns dels espais que gestionem directament, i sí que el que intentem és que la gent pugui circular per aquests espais a través dels diferents itineraris que hi ha, però que no se surti dels camins. Llavors el que fem és conduir la gent per uns espais determinats. El que intentem, per exemple, és el que s'ha fet a les deveses d'en Bru: marcar una xarxa bàsica, i es limita, es desbrossa i es manté. Llavors tapem els corriols per evitar, tant per la flora com per la fauna, que hi hagi trepig. L'estratègia seria aquesta, però és difícil de controlar perquè moltes vegades pots intentar posar troncs grossos en determinats camins per tallar-hi l'accés, però la gent els voreja i ja hi tornem a ser. Són coses que costen una miqueta, però s'hi va treballant.

Hi ha algun tipus de registre de quanta gent fa ús del riu?

Es poden tenir recomptes puntuals, en algun espai durant els caps de setmana però no tenim dades objectives reals. Tenim la percepció de l'afluència però no ens hem dedicat a comptar-la. És difícil comptar les persones en el medi natural si no sé que tens una sortida concreta, i més difícil en el cas del riu, que tens 220 quilòmetres de riu, i per tant són 400 i escaig quilòmetres de riba.

En l'aspecte descriptiu, com és el Ter?

Tenim paisatges bastant diferenciats perquè ens n'anem de la zona més pirenaica, de la capçalera, tenim la zona dels meandres, on el riu serpenteja i recorre molts quilòmetres, la zona de plana, després pel Pasteral, un paisatge molt singular; després ja entrem a la plana de la Selva, diferent de la d'Osona, i després la desembocadura, una zona molt oberta.

Quines són les seves particularitats en comparació amb altres rius?

El Ter, juntament amb el Llobregat, sempre hem dit que són els rius més treballadors de Catalunya, perquè tenim un petit nucli industrial brutal, molt singular, molt peculiar, amb les colònies, pràcticament ara totes en desús, que li confereix personalitat i caracterització, i després això, que tot i ser un actiu de país, com deia la presidenta, tot i ser un riu molt explotat, encara manté molts indrets amb un patrimoni natural molt espectacular. Llavors, és un riu molt treballador, molt solidari.

Parlar de solidaritat del riu Ter és també parlar del transvasament d'aigua cap a la regió metropolitana. Estan satisfets amb els acords sobre transvasament de la Taula del Ter? Creuen que la disminució de l'aportació d'aigua és correcta o hauria de ser encara menys?

Estic totalment d'acord que els acords de la Taula del Ter són uns acords de mínims. És un acord que s'ha subscrit per part de tots els implicats en el riu Ter i en el seu territori, i és difícil arribar a acords. Però són acords de mínims, i cal anar treballant perquè cada vegada hi hagi més cabal al Ter, sobretot tenint en compte el canvi climàtic que patim. Però les afectacions al Ter no són només pel canvi climàtic sinó també per la reforestació de la conca alta, i això ens està dient que el Ter té menys aigua, i per tant n'hem de fer una gestió molt i molt acurada. No pot ser que el riu presenti èpoques amb molt poc cabal.

ENLLAÇ WEB: <https://www.elpuntavui.cat/territori/article/11-mediambient/1989061-el-llobregat-i-el-ter-son-els-rius-mes-treballadors-de-catalunya.html>